

ÇAĞDAŞ GENÇLERDE CİNSİYET AYRIMCILIĞININ OLUŞUMU

VAFA NAGIYEVA

Bakü Devlet Üniversitesi

Öğretim Üyesi

E-posta: gorchu@mail.ru

Özet

Yaşamın meslek, aile ve diğer alanlarında yaşam perspektifleri hakkında düşünceler henüz gençlik yıllarında şekillendirilir. Bu düşünceler kişiliğin bilincinde milli mentalitet ve kendi gerçek rolü, aynı zamanda düzenleyici etnomenal ayarlanmış cinsiyet rolü hakkında cins-rol zemininde subjektif düşüncelerin karşılıklı etkisinin özellikleri ile yoğun bağlıdır.

Sunulan makalede kızlarda etnopsixoloci özelliklerin şekillenmesinin sosyo-psikolojik modeli, kendi geliştirmeni etkileyen etnik karakter, stereotip ve eğilimleri anlatılır.

Anahtar Kelimeler: *Sosyalleşme, cinsiyet rolü, milli mentalitet.*

Alan Tanımı: Kadın Araştırmaları I & Felsefe ve Sanat

FORMATION CONTEMPORARY YOUNG SEX DISCRIMINATION

Abstract

Perceptions of life perspective in professional, family and other spheres of life are formed by personality in youth and closely connected with particularities of interaction in the mind of individual of national mentality and sex role subjective views related to their real and normatively ethno mentally regulated gender roles.

Key words: *socialisation, the sex role, national mentality*

JEL Code:Z219

1. GİRİŞ

Bilindiği gibi, hayat faaliyetlerinin meslek, aile ve diğer alanlarda hayata bakış açısı hakkındaki düşünceleri gençlik yıllarında oluşmaya başlamaktadır. Bu tarz düşünceler kişiliğin şuurunda milli anlayışı ve kendi rolü, yani normatif etnomenal tanzimleşmiş rolü hakkında cins ve rol zemininde subjektif düşüncelerin karşılıklı tesirinin özellikleri ile bağlıdır. Daha doğrusu hayata bakış açısı hakkında subjektif düşünceleri şuurun genç yaşlarından kişiliğin sosyal

fonksiyonun kişilik-benlik ve değer kavramlarını oluşturan esas konularından biri gibi gösterilmektedir.

Hiç şüphesiz ki, gelecek hakkındaki bu düşünceleri kavramında yalnız hayat hakkında istekleri, bunların gerçekleştirme süresi, motivasyonu ve talepleri gelişmiş benlik sistemi değil, hem de insanın gelecek sosyo-profesyonel durumu çerçevesinde oluşan cinsin ve etnosun sahibi gibi onun şuurunun medeni, dini-manevi, sosyo-psikolojik ve profesyonel hayat beklentilerinin kişisel konumunu gösteren ve etnomental durumda oluşan değer ve mana beklentileri de dâhildir.

Hem de dikkat edilmelidir ki, kişiliğin kendi profesyonel ve hayat geleceği ile bağlı bakış açılarının değer-mana sistemi sübjektif bakımdan her zaman güvenilir ve kişilik durumunda aksi olunan rolü hakkında, bununla beraber insan hayatının değer ve manası hakkında etnomental zeminde güçlenmiş fikirleri arasında sistemli mana alakalarının bilgileriyle birleştirerek karakteristik özelliklere sahip olur. Kişilik bazı etnomental mana kavramlarını bırakmadığı durumlarda bu kavramlar sübjektifinin dış âlem objeleri ile alakalı oluşan mana, durum ve davranış koşullarını oluşturan mental anlam durumlar şeklinde yorumlama yapar. Sonuç olarak hayata bakış adaptasyonu çerçevesinde objenin durum ve hadiseler âlemi ile karşılıklı tasviri ferdin gender ve sosyo-medeni özelliklerini oluşturur. Yeni kişilik sübjektif bakımdan güvenli mana ilişkileri durumlarını devamlı kişilik durumlarına çeviren kendine has psikoloji “değer-anlam yöntemlerini değişen göz” gibi kuraldan geçirebilir.

Kişiliğin psikolojik faaliyetinin bütün bu durumlarının etnomental şartlandırılmasında insanın kendi hakkında düşünceleri ve bakış açısı planlarını dikkate almakla onun hayata karşında olan uyumunun keyfi özellikleri ne gibi rol oynar? Sorusuna cevap vermek gerekmektedir. Bu sorunun cevabının bulunması bugün önemli bir aktüalite hesap edilmekte aynı zamanda da araştırma konusu olarak incelenmelidir. Çünkü insanın kendi geleceği hakkında düşüncelerin oluşmasının tamamlanmadığı onun değerler dairesinin zayıf oluşmasına bağlanmaktadır. Bu zaman insan daha güvenli hayat tarzını seçer, böylelikle kişisel zıtlıkla ve önemli olan hayat tarzının birleştirilmesinde zorluk çeker.

Dikkat edersek kişiliğin sistemli bir hayat planı kurması güvenli derecede faaliyet penceresinde motivasyon ve mazmun durumlarının ayrılması ve aynı zamanda uzlaşması bakımından aslıdır, bu durumda problemin öğrenilmesinin ne kadar güvenli olması ve aktüellik olarak hesap etmesi daha açıklayıcı olur. İster dış ülke, isterse de Azerbaycan psikolojisinde bu problemin bu veya diğer bir tarafına dokunulmuştur. (E.S. Bayramov, E.E. Elizade, Y. FAşkın, N. ABerdyayev, E.İ. Qolovax a, A.A. Kronik, Q.Q. Quliyev, A.N. Leontyev v.b) değer mana bazısının onun

megomana şekline çevrilmesi durumunun oluşması,yönlendirilmesi araştırılır.Onların fikirlerince ferdin sosyalleşmesinde onun etrafında sosyal-medeni gelişimi,tarihi ve iktisadi ortama alışıması nedeniyle gelişimi içerisinde onun değer-mana bazasının onun kişisel megomana çevirim sistemi ortaya çıkar.

Daha doğrusu onlar böyle hesap ediyorlar ki, ferdin sosyal hayatı ve sosyal faaliyeti kişisel durumlarının ve tespit olunmuş mana yönelişlerinin şekillenmesi, değişmesi ve güçlenmesini temin ederek sonradan devamlı gender ve sosyal-medeni sistemini oluşturur. Yani bu araştırmacılar farklı olan kategorileri kesin olarak şuurun etnomental durumlarını cins-rol ilişkilerinin sosyal-medeni farkları olarak yorumlarlar.

Bazaraştırmacılar(K. A. Abulxanova,N.A. Loginova,İ. J. Kulaqina,V. N. Rolyuskiy,S. L. Rubinşteyn,A.N. Leontyev,A.A. Kronik v.b) insanın kendi geleceği hakkında düşüncelerin bütünüünün arasındaki alakaları öğrenmişlerdir.Onlar böyle bir karar vermişlerdir ki insanın kendi geleceği hakkındaki düşüncelerinin tamamlanmamış durumunu onun değer yargılarının zayıflamış sistemini anlatmaktadır.Bu durumda insan daha güvenli hayat faaliyeti alanı seçmekte ve o zamanda yine zorunlu olan hayat şartları karşısında zorluk çekmeye başlayacaktır.

Aksine, devamlı şanslı hayat durumunda ise bir sıra kişilik memnuniyetliklerinin: kendine değer verme, uyum sağlama ve etnomental ilişkide ben kavramı, davranışını kontrol edebilme,kişiliğin değer kompleksleri v.s oluşmasında zaman ve mazmunun uygunluğu mevcuttur.

Bir diğer araştırmacılar ise(A.S. Baronin,S.A. Tokarev v.b)böyle bir fikir öne sunarlar ki, çağdaş etnopsikolojide hele de “etnos”,”millet”,”halk”gibi anlayışların karşılıklı ilişkilerinin tek yönlülüğü yoktur.Bu durumda kendi başına kişiliğin özellikleri etnomental gender özelliklerini onun bakış açısını ve hayatını planlaştırmasının özellikleri ile karşılıklı alakasının ekspermental öğrenilmesi yeterince zor bir metot durumuna çevirir.

2. AZERBAYCAN’DA CİNSİYETİN SOSYAL-PSİKOLOJİ YÖNLERİNİN ARAŞTIRILMASI

20. asrın 60.-70. yıllarında erkek ve kadınlar arasındaki karşılıklı ilişkilerin sosyal-psikoloji konuları “cinsi rol”,”cins-rol beklentileri”,”cinsi arzular” anlayışları ile tasvir olunurdu. Bu terimler konunun doğal değil, sosyal, interaktif, etik-medeni münasibetlerden, hayat kurallarından, sosyal geleneklerden v.s. göstermektedir. Terminoloji hem de gösterir ki, erkekler ve kadınlar sosyomedeni farklar yalnız cinsi deformasyon şartlanan fundamental esas, evrensel farkların tezahür olması ve resmileştirilmesi usulüdür.

Bilim adamları biyoloji redusionizmi aradan kaldırmak için 20. asrın ortalarında ilime gender anlayışını getirdiler. Lakin gender anlayışı çerçevesinde farklar yalnız kadımlar ve ya erkekler (feminlik ya da maskünlük) hakkında düşüncelerin sosyomedeni stereotipleri ile ilgili değildir. Bu bakımdan “gender” anlayışının maskünlük ve feminliğe münasebette genel yorumlanırken, olağan erkek ve kadımlara münasebette ise onların ne derecede maskünlük ve ya feminlik taşıyıcıları olmasından aslı olarak beraberliğinden konuşulması daha doğru olur.

Gender rolü çağdaş medeniyetin “hakiki” erkek ve ya kadın davranışı için takdim ettiği ve çocuk veya yaşlıların maskünlük/feminliğinin değerlendirilmesi gibi gösteren normatif ve beklentileri bildirir. Gender rolları, özellikle de onlara yönlendirilen davranış hiç de bir manalı olmamaktadır. Onlarda her zaman oyun, sahnelenmiş gösteri elementleri mevcuttur. Fert başka insanlarla karşılıklı tesirde onlara olağan imaj takdim eder, giyim, jestler, konuşma anlamlarımdan istifade ederek kişi, kadın ve ya karşı cinsi “tezahür ettirir”. Kütleli etnoşuurun mental durumlarına münasebetlerle erkek ve ya kadın sosyal rolünün kavranmasının medeni stereotiplerinden konuşmak daha aydınlatıcı olur. Mantalitelere göre bu, basit beraberlik öle ki erkeklerin kadınların üzerindeki sosyal hayat baskısının daha çok olduğu durumlarda görülmektedir, erkek kızın babasıdır, torununun dedesidir, kız kardeşin erkek kardeşidir. Bir çok araştırmacılar hesap ederler ki genderin basit beraberliğini oluşturan ana unsur İslam manevî-dini, böylelikle ve Azerbaycan toplumunun olağan hayatının maddi-sosyal durumunu kendinde birleştiren olgudur. Bu konuda Azerbaycan destanlarının araştırmacısı Z. Quluzade “Dede Korkut” kitabında “kadın kahramanlar “ adlı makalesinde ilginç bir fikri ileri sürmüştür: gender münasebetlerinin cinslerin basit beraberliğinin özellikleri ondadır ki, bazen erkeklerden bile cesaretli, namuslu, ciddi ve adaletli olan ve kendi devrinin toplumunda büyük bir role sahip olan Azerbaycan kadınının erkeklerle aynı haklara sahip olmaması fikri hem kocası hem de kadın tarafından kabul edilmiş ve en kötü durum ise kendine güveni olmamış, erkeklerin onlara koyduğu kurallara aynen uymuş, erkeklerin oluşturduğu görevleri aynen yerine getirmiş ve bunara itiraz etmemişlerdir.

Azerbaycan’da gender münasebetlerin özelliklerini gösteren örnekler folklor kaynağı olan “Ata sözlerinde”de görülmektedir. Folklor kaynaklarının tarihi bilinmiyor olsa da Onlar halkın dünya görüşünü, düşüncelerini, adet ve ananelerinin oluşumunu aforizmler şeklinde asırdan-asra getirmiş, tarihi geçmiş hakkında bilgi vermişler ve bir çoğu bugün de sosyal hayatla ilgilidir:

- Kadının namusu, kocasının gücüdür;
- Kızın namusu, babasının hazinesidir;

- Namussuz güzelle evlenmektense iffetli çirkinle evlen;
- Allah bizi kadın gibi erkeklerden ve erkek gibi kadınlardan korusun;
- Ata evi-şah evi, ar evi-gör evi;

Ahlaki açıdan baktığımızda, kadının kocasına karşı sadakatliliği, kendi şahsi subjektif ilişkiden aslı olmayarak ona yani kocasına itaat etmesi istenir. Atalarımız aynı zamanda da bizler erkek çocuğunun olmasını isteriz. Bilindiği gibi koca onun için erkek çocuk doğurmayan kadınla istediği gibi davranabilirdi. Hatta bu durum kocanın kadını boşayıp yeniden evlenmesine kadar gidebilirdi.

Kız çocuklarına karşı münasebet onlara verilen adlarda da yerini bulmuştur; Yeter, Kifayet v.s. Etnomental şuurun gender komponentleri araştırmaları çok yönlü kompleks araştırmalarıdır, çünkü basit kurallar psikoloji eskpermentin durumunun psikoloji tahlilini değil, hem krossmedeni tahilin elementlerini içerisine almaktadır. Araştırmalar elde toplanmış eskpermental materyallerin toplanması, tahlili ve bilgilendirilmesi yönünde yapılmıştır. Hayat faaliyetinin bakış açısının modellerinin karmaşık birleştiricileri gibi etnomental şuurun etnomental şuurun gender komponentlerinin bilimsel yönden iki funda mental prensibe dayanır: Birincisi, bu araştırma çerçevesinde “insanın konuştuğu ve yazdığı, hazırladığı ve dokunduğu her şeyin” onun mental-dünya görüşünü vurgulaması gibi anlaşılabilir medeni tarihi kaynakların yeni, geniş anlamda: ikincisi, etnomental şuurun elementleri hakkında ona soruların verilmesi ve metinlerin öğrenilmesini sağlayarak analiz metoduyla onun aklına nüfuz ederek bilgilerin toplanılmasını dikkate alan kaynaklarla yeni iş metoduna (gelenekler, folklor, dini kanunlar, manevi edebiyat v.s.) Bu araştırmaların metodunun esaslandığı kavramın ilk metodu aşağıda sıralanmaktadır:

1. İnsan ve onun psikolojisi değişkendir, yani dünya kavramı, onu medeni durumdan benimsemek ve onda kendi hayatını hazırlamak usullerini olağan etnos ve medeniyetlerde farklı karakter taşımaktadır;
2. Etnik farkların terk edilmesi için ilk önce öğrenilen devrin, düşünce sistemini etnos ve medeniyetinde insanı anlamak, yani onun kişisel ve toplu davranışını ortaya çıkaran nesnelere âlemini anlamak;
3. İstenilen sosyal iktisadi veri, etnik medeniyet ve ya etnik stereotipi özetle insanın fikir ve hislerinin bütünü ve onları yalnız bu insanın davranış motivasyonunun izahıyla hesap edilmesiyle anlaşılır;
4. Davranışları etnik anlayışları oluşturan insanların davranış anlayışlarını geriye dönük yönde tahlili için zor bir durumdur. Bu insanları nesnel tarihi ve edebi

metinlerde bulunmaktadır. Onların hakkında davranış verileri ve karakter analizi verilmelidir.

3. SONUÇ

Bu araştırmalardan sonra gelebileceğimiz nokta bu genellemeleri toplamak olmalıdır. Gençlerin milli anlayışın tezahürü ile onların kendi hayat ve mesleki bakış açılarının ilişkileriyle nesnel gender düşüncelerinin kişilikleri arasında mazmun ilişkiler gerçekten mevcuttur:

1. Kişiliğin mesleki kendini aktifleştirme çabası ne kadar aydın olursa, onun şuurunun değer-talepleri durumunda manevi değerleri ile onun hayata bakış açısı mesleki kariyer yönünde ve kişisel yükselişe orantılı olarak insanın kendi hakkında düşünceleri doğru şekilde neticesi ile az şartlanmış olur ve onun şuurunda genderin aksi yönde normatif ve etnomental özelliklerine münasebette âli sosyal, integral, birleşmiş hayaller teşkil eder;

2. Şuurun etnomental gender durumlarını kendini ne kadar bir hala verirse, kişiliğin kendi gender rolü çerçevesinde davranışının seçeneklerinin sosyal muhitler sistemi ne kadar genişse, gençlerin geleneksel etnomental şartlanmış hayat değerleri arasında ki zıtlıklarda o kadar çok görülür;

3. Tetkik olunanların şuurunun durumu ne kadar çok etnomental durumlara malik olursa, onların gelecek hayat programları modeli mazmunca ananevi etnomental gender düşüncelerine münasebette o kadar çok özdeştir;

4. Azerbaycan halkını folklorunun, manevi-dini ve bedii edebiyatının kısa analizi etnomental değerlerin ve geleneksel gender düşüncelerin sisteminin tetkiki gösterir ki, istenilen etnik anlayış çerçevesinde hem erkek, hem de kadın genderin de tam değer beklenti sırasını şartı olarak “münasebetin” etnomental değer olanaklarına, yani kişiliğin sosyal davranışını tayin ve teşkil eden değerlere, “keyfin” değer olanaklarına, yani insanın manevi hayatının teşkilinin subjektif, “dahili” kurallarını tayin eden (iyilik, kötülük, gurur ve benlik, ahlak ve vicdan v.s. anlayışları) sıralamak olur.

5. Etnik mensubiyetlerden aslı olmayarak gençlerin ananevi etnomental şartlanmış ve erkek ve kadın rolü hakkında çağdaş değerler toplusunun ve gender hayallerinin karşılaştırılması gösterir ki, “münasebetin” değer oluşumları daha çok mazmun değişikliklerine maruz kalmıştır.

6. İş ve kariyer yükselişi ile meşgul olan insanların çağdaş anlayışları gender anlayışı “siler” hem kadınlar, hem de erkekler için ortak kavrama getirilmiş davranış kuralları ileri gider “etnik beraberlik” gelişim gösterir;

7. Gençlerin bakışı hayat programlarının çağdaş sosyal iktisadi şartlanması ortamında “keyfi” değer oluşumları güvenli bir şekilde değişikliğe maruz kalmamıştır. Etnomental ilişkilerden aslı olmayarak insan hayatının dahili subjektif teşkilinin manevi esasına olan talepler güvenli şekilde değişmemiştir. Azerbaycan halkının ananevi etnik anlayışlar çerçevesinde iyi, kötü, adalet, günah, vicdan anlayışları hakkında fark yok diyebiliriz. Bu oluşmuş değerler çağdaş erkek ve kızların kendi gelecekleri ile bağlı hayallerinde bir değişiklik olmamıştır.

8.Yüksek maddi ve sosyal statü etnik mensubiyetlerden aslı olmayarak, çağdaş gençlerin kendi gelecekleri ile bağlı bakış açılarını hayalleri sisteminde güvenli bir bakış açısı arar.

9.Günümüz Azerbaycan toplumunda bugün sosyal hayat, hem de aile içerisinde kadının rol kütleinin ananevi etnomental şuurunda dinamik değişiklikler gözlem olunur.Azerbaycan’ın etnik anlayışı için (hem hıristıyan, hem müslümanlar) kadın özgürlüğü ve kadının faal mesleki faaliyete bulunması karakterlidir;

10.Azerbaycan’ın sosyal kuruluşunda mevcut olan ortak problem günümüz erkek ve kızların şuurunda “aile” değerlerinin güveninin ve nüfusunun gittikçe azalmasından ibarettir.

11. Bakış açısı hayat maddi durumlarının mazmunca olağan olan tetkik olunanların bakışı gelecekle bağlı düşünceler sisteminin değer-mana önceliğinde farklar mevcuttur.

12. Etnik mensubiyetinden asılı olmayarak tetkik olunanların kendileri hakkın da düşüncelerini mazmun ve özdeşliği ne kadar yükseltirse, onların gelecekle bağlı düşünceleri o kadar zıt değildir;

13. Azerbaycan maddi-manevi irsinin kısa analizi gösterir ki, hem erkek, hem de kadın genderi anlayışlarını teşkil eden etnomental gender değerlerinin durumunda “ahde vefa”, “vatanseverlik”,”milli ve irsi ananelere saygı” gibi öncelikli değerlere malikdir. Lakin günümüz gençleri için bu değerlerin kaybedilmesi başlamaktadır. Bu değerler ferdi anlayışlar çerçevesinde Ukrayna gençlerinin çağdaş anlayışlara Azerbaycanlı gençlere nispeten daha az duyarlılığa sahiptir. Azerbaycanlı erkek ve kızlar Ukraynalılara nispeten daha vatanseverdirler;

14. Gençlerin şimdi,geçmişte ve gelecekte kendileri hakkında düşüncelerinin mazmun ve değer-talepleri onları ne kadar çok düşündürse de, onların gelecekle bağlı bakışı ve hayalleri mazmununu teşkil etmektedir;

15. Kişiliğin hayata bakışını planlaştırmasının mazmun programının kurulmasında kendine güven, kendini kabullenme gibi şahsi özelliklerde kendini kabullenmeye halledici rol oynamaktadır;

16. Kişiliğin dini-manevi değerleri ile onun şuurunun durumlarını etnomentel özdeşliği arasında çok ilginç alakalandırılmıştır. Gençlerin şuru öz etnoslarının dini-manevi değerlerine ne kadar sahip çıkarsa, onlar bir o kadar çok toplumda kadın ve erkek rolü hakkında ananevi etnomentel gender düşünceleri ile özdeş olan değerler sistemini oluşturmaya başlarlar;

17. Günümüzde Azerbaycan gençlerinin şuurunda milli medeniyet değerlerinin iştirak özelliklerinin tetkiki gösterir ki, cinsi mensubiyetinden aslı olmayarak Azerbaycanlılar Ukraynalılara nispeten kendi etnik anlayışlarına daha sabırla ve saygı ile yaklaşır. Etnomentel mensubiyetten aslı olmayarak kadın kendi hayata bakış sisteminde ananevi etnomentel şartlanmış kadın rolünden uzaklaştıkça etnomentel değerler onun gelecekte sosyalleşme ve mesleği hakkında bilgiler sisteminin oluşmasında az tesir göstermektedir;

18. Kadın genderinin değerler, orantısı ve normatif göstericilerinin değişmesi zamanla terk edilmesi ve kadın genderi hakkında Avrupa bilgilerinin karşılaştırılması yolu ile yapılır;

19. Gençler için etnomentel mensubiyetinden aslı olmayarak daha az daha az dinamik gender hareketleri karakteristiktir. Bu aynı zamanda tetkik olunan Ukraynalı ve Azerbaycanlı erkekler için gelecek davranış durumu gibi geleneksel erkek rolünün “sahteleştirilmesi” karakteristiktir. Bu onların kendilerini gelecekte şanslı, güzel bir meslek, yüksek maddi statülü insan gibi görmelerini sağlar. Bununla birlikte aile arası bağlar zayıflamaya başlar;

20. İslam kadın gender kendi dahili durumunda büyük normatif hareketlerle karakterize olunur ve normatif durumuna göre Ukrayna kadın genderi ile karşılaştırılmada daha çok maskünleşme gösterir;

21. Etnomentel şuurun gender yapısının mevcutluk yapısının seviyesi şöyledir;

22. Araştırmalar gösterir ki, günümüz toplumlarında erkek ve kadının gender rolü tabiatında etnomentel bakışlar ve biyoloji cins kişilik olgusunun gender özdeşliğini otomatik olarak temin etmektedir. Burada gender özdeşliğini oluşturan durumlar sistemi sosyal iktisadi, maarif-medeni ve subjektif değer gibi oluşumları göstermektedir.

23. Gençlerin çağdaş gender düşünceleri etnik şartlanmış durumlara ilgisi daha az olur. Buna göre de tahlil olunan iki sosyal sistemin çağdaş gelişiminde gençlerin

sosyal rolü hakkında onların gender kişiliği üzerinden değil, gelecekte onların sosyal önceliklerinin maskülenleşme-feminleşme durumunun değerlendirilmesi ve bunlardan konuşursak daha doğru olur. Böyle ki, hayata olan bakış açısı durumunun feminizme olunmuş modelleri için aşağıdaki sosyal ve psikoloji özellikler daha karakteristiktir: iyilik yapmak, empati, saygınlık, sabırlılık v.s

24. Etnik anlayış çerçevesinde ananevi gender düşüncelerinin değişmesi durumu ortaya çıkar. Gender “hareketlerinin” sinyal durumu olarak insanın kendi hakkında “yarın ben”. Hayata bakışı bakımından ile kendi hakkında “dün ben” ve “şimdi ben” düşünceleri ile şartlanmış sosyal rolü hakkında anlayışları hakkında arasında derin kişilik durumları ortaya çıkar.

25. Günümüz gençlerinin şuurunda (kızların tetkiki bakımından) milli anlayışın etkisi ne kadar güçlü ise, subjektif gender ve sosyal yaşam mental düşünceleri subjektif kendine değer stereotipleri ile ne kadar çok uygun gelirse, onların beklentilerinin değer motivasyon ve duygusal olarak değerlendirilmesi ve zamana uygunluğu o kadar yüksek olur

26. Mesleki ve şahsi yükselişe beklentinin aktifleşmesi seviyesi ve mesleki talep modelinin mazmununda kişiliğinde ayrımların olmaması tezahür eden subjektif şuurunda tam, interaktif gelecek beklentisi gibi aks olunan talep geleceği hesap edilir.

KAYNAKLAR

Abbasov Ə.S. Gender araşdırmaları Azərbycanda // Azərbycanda gender tədqiqatları, Bakı: Səda, 2002, 13-15 s.

Bayramov Ə. S. Etnik psixologiya məsələləri. Bakı nəşri– 1996, 202 s.

Mirzəzadə R. Gender və feminizm. Bakı, 2003, s.43-44

Аболин Л.М., Карцева М.В. Национальное образование: цель или средство? // Школа и национальное согласие / Материалы межрегиональной научно-практической конференции, Казань, 12-14 февраля 1996г. Вып. II. Казань, 1996. С.6 -15.

Абраменкова В.В. Идентификация-отвержение как механизм развития индивидуальности личности в онтогенезе // Психологические проблемы индивидуальности. Вып. II, -- Л., 1984. -- С. 75-78.

Анцыферова Л.И. Личность в динамике: некоторые итоги исследования// Психол. Журнал. 1992. № 5. - С.12-25.